

v.l.n.r. met de klok mee: 'Belgrado, Christmas Fiddles', 1918; 'Waiting for dispensary to open Hull House District, Chicago', 1910; 'Candy Worker, New York', 1925; 'Lunchtime New York', 1910; 'Paris Gamin', na 1918 en 'Little Mother in the steel district, Pittsburgh', 1909

Lewis Hines beelden van kinderarbeid, immigranten op Ellis Island en de acrobatische toeren van bouwvakkers op het Empire State Building behoren tot de fotografische iconen van de twintigste eeuw. DOOR KAREN DUKING

De ogen geopend

Z

e staat in elk geschiedenisboek, het meisje in de Carolina cotton mill. Gekleed in een eenvoudige jurk en schort checkt ze aandachtig de machine waar tientallen garenklossen op staan, rijenlang. Waarschijnlijk is ze zeven of acht jaar, in ieder geval te jong om te werken. Kinderarbeid was begin twintigste eeuw nog heel gebruikelijk. Voor de opkomst van de massaproductie was veel mankracht nodig. Kinderen werden ingeschakeld omdat het goedkope arbeidskrachten waren die makkelijk konden worden ontslagen. De omstandigheden waren extreem: ze werkten negentien uur per dag voor een hongerloon en werden blootgesteld aan gevaarlijke machines en hard gestraft voor kleine fouten. Hoewel de wet eind negentiende eeuw was aangepast om kinderen te beschermen, werd dat in veel Amerikaanse fabrieken genegeerd.

Lewis Wickes Hine (1874-1940) was een pionier van de geëngageerde fotografie en strijder tegen kinderarbeid. Het is het eerste overzicht van Hines werk in Nederland, totstandgekomen in samenwerking met Fondation Henri Cartier-Bresson (Parijs) en Fundación MAPFRE (Madrid). “We wilden Lewis Hine niet als fotokunstenaar neerzetten, maar als een geëngageerd fotograaf die mensen wilde informeren en dingen wilde veranderen”, vertelt Frits Gierstberg, hoofd tentoonstellingen. “Zijn portretten van immigranten op Ellis Island tonen geen enge ‘aliens’ met allerlei ziektes, maar kwetsbare mensen. Hine fotografeerde heel menselijk, met aandacht en respect voor het individu. De waardigheid van mensen stond voorop.”

Hine was docent biologie en aardrijkskunde en raakte bij toeval in de fotografie verzeild. In 1903 ontstond zijn eerste serieuze documentaire fotografie, de Ellis Island-serie. Hine dacht duidelijk na over het effect van zijn foto's. De immigranten kijken recht in de lens, waardoor de toeschouwer direct wordt aangesproken. Hij geloofde in de overtuigingskracht van de fotografie, en wilde mensen daarmee de ogen openen. Hiervoor gebruikte Lewis Hine niet alleen beeld, maar ook tekst. Overal plaatste hij onderschriften bij. Samen met de foto vertelde dat het hele verhaal. In 1906 ging Hine fotograferen in opdracht van het National Child Labor Committee (NCLC), dat opkwam voor de kinderen die zich afbeulden in fabrieken en mijnen en als oesterpeller of straatverkoper. Op zijn kruisocht reisde hij 12.000 kilometer langs de East Coast en de Mississippi River.

Gewapend met een notitieboekje trok hij van fabriek naar fabriek. Om binnen te komen deed hij

“Hine fotografeerde heel menselijk, met aandacht en respect voor het individu.”

zich voor als industrieel fotograaf. Eenmaal binnen nam hij stiekem foto's van de kinderen, noteerde hun namen en leeftijd. Hij gebruikte de knopen van zijn vest om de afstand tot de vloer te berekenen en de lengte van de kinderen te bepalen voor zijn research. De leidinggevendende maakte hij wijs dat hij kinderen fotografeerde om de machines op schaal te presenteren.

ouderwets

Typend voor Hine is het lage standpunt om de beleving van de kinderwereld weer te geven. Het liet hem niet onbewogen; veel kinderen vond hij “way too small” om te werken. In een bijschrift noteerde hij dat sommige kinderen zo klein waren dat ze op het weefgetouw moesten klimmen om erbij te kunnen. “In my early days of my child-labor activities I was an investigator with a camera attachment... but the emphasis became reversed until the camera stole the whole show”, zei Lewis Hine.

Hine werkte tot 1918 voor de NCLC. Hierna vertrok hij in opdracht van het Rode Kruis naar Europa om het effect van de Eerste Wereldoorlog op de bevolking te documenteren. De laatste twintig jaar van zijn leven raakte zijn carrière in het slop. “Hine werd beschouwd als ouderwets, hij was niet met zijn tijd meegegaan”, zegt Gierstberg. “Daardoor miste hij de boot. Daarbij was het verschil tussen de jaren '10 en '30 vrij groot. Met de opkomst van de Nieuwe Zakelijkheid en de ideeën van Alfred Stieglitz werd fotografie esthetischer en als kunst beschouwd. Hine probeerde daarin mee te gaan, maar dat mislukte. Tekenend is ook dat hij geen deel nam aan een groot project als de ‘Farm Security Administration’.”

Met zijn enige fotoboek, *Men At Work* (1932), gooide Hine nog wel hoge ogen. Prachtige foto's van robuuste arbeiders die acrobatische toeren uithalen tijdens de bouw van de Empire State Building. Ze balanceren hoog boven New York om de wolkenkrabber te laten verrijzen. Klassieke beelden zoals *The Sky Boy* en *Powerhouse Mechanic* behoren tot de fotografische iconen van de twintigste eeuw. Dat kan niemand Hine meer afnemen.

Karen Duking is kunsthistoricus en freelance publicist

'Lewis Hine. Fotograferen voor verandering', 15 september t/m 6 januari, Nederlands Fotomuseum, Wilhelminakade 332, gebouw Las Palmas, Rotterdam; di t/m vr 10-17, za en zo 11-17; MK gratis; publicatie € 39,50 (Fundación MAPFRE/TF Editores); www.nederlandsfotomuseum.nl

'The Sky Boy', 1931 en 'Mechanic at steam pump in electric power house', 1920. (alle foto's: © Lewis Hine. George Eastman House)